

Projevy vad a chorob trávicího traktu

Genetika, ale především chybné stravovací návyky jsou příčinou některých zdravotních potíží trávicího traktu. Některé z nich jsou níže vyjmenovány. Přečtením textu se zorientujete v problematice. Téma bude v testu zastoupeno maximálně 5%. (Například vysvětlí pojem Parodontitida)

1. **Dutina ústní** (kaz, paradentóza, zánět dásní, rozštěp). Parodontitida začíná jako chronický zánět dásní, který je způsobený dlouhodobě nesprávně prováděnou hygienou dutiny ústní (tedy čištěním zubů) nebo neléčením akutního zánětu dásní. Příčinou je působení mikroorganismů, jejichž množení podporuje zubní povlak i zubní kámen. Mezi počáteční projevy tohoto zánětu patří krvácení dásní při čištění zubů a někdy citlivostí na dotek.

Afty jsou bělavé nebo žlutobílé léze vzniklé prasknutím puchýřků, nejčastěji v puse, na jazyku nebo v krku. Ztěžují žvýkání, polykání, čištění zubů i mluvení. Jsou bolestivé, plné bakterií a někdy mohou i krváčet. Nejčastější zánětlivé onemocnění ústní sliznice trápí opakovaně asi pětinu Čechů. Přesná příčina vzniku aft není vědecky objasněná. Podle všeho se jedná o souhrn několika faktorů a prim hraje narušený imunitní systém. Nedostatek C, B, Fe.

2. **Jícen** - pálení žáhy (pyróza) – je způsobena průnikem kyselé žaludeční šťávy do jícnu, jehož sliznici dráždí.
3. **Žaludek** – nedovírá česlo, pokrm se vrací.

Zánět žaludku neboli gastritida je časté onemocnění postihující mladistvé a dospělé jedince. Zánět je přirozenou obrannou reakcí organismu. Zánět žaludku můžeme dělit na několik typů v závislosti na délce trvání, příčinách vzniku a dalších vlastnostech. Rozeznáváme akutní a chronickou gastritidu.

Akutní zánět žaludku je náhle vzniklé onemocnění. Příčiny vzniku jsou různé. Mezi ty nejčastější patří alkohol, pálivá či kořeněná strava, kouření či bakterie. Hlavním viníkem z řad mikroorganismů je bakterie *Helicobacter pylori*.

Chronický zánět žaludku je onemocnění dlouhotrvajícího charakteru. Příčinou chronické gastritidy je v drtivé většině případů bakterie *Helicobacter pylori*. Nemoc nemá tak rychlý průběh jako u akutního zánětu. Vyvíjí se zvolna a často bez příznaků. Chronická gastritida je předstupněm vzniku vředů, v některých případech dokonce karcinomu žaludku, tedy zhoubného nádoru.

Karciom žaludku. Není tak častým onemocněním, zato však nejzávažnějším. Místem rakovinného bujení jsou buňky sliznice. Příčinou vzniku je dlouhotrvající zánět, *helicobacterová* infekce nebo rakovinotvorné látky obsažené v potravě, jako jsou nitrosaminy, či ftaláty. Léčba spočívá v chirurgickém zákroku,

Žaludeční vředy - příčinou defektu sliznice je natrávení vlastní žaludeční šťávou. Dnes již léčitelné antibiotiky. Jde o ostře ohraničená místa porušené

sliznice, podslizničního vaziva a svalové vrstvy žaludku. Pokud svalová vrstva porušena není, pak mluvíme pouze o žaludeční erozi. Vředová choroba je časté onemocnění postihující spíše muže a má dlouhodobý charakter. V případě žaludečních vředu se bolest objevuje do 2 hodin po jídle. Dalšími příznaky jsou nechutenství, říhání, úbytek váhy či zvracení.

Přejídání = roztažení žaludku se řeší operativně s cílem snížit jeho objem (podvazování – bandáž žaludku, přemostění).

Poruchy vylučování žaludečních šťáv mohou mít řadu podob: a) Achylie - naprosté přerušení vylučování žaludeční šťávy), b) Hyperacidita - zvýšený obsah HCl c) Hypoacidita -(snížený obsah HCl.d) Anacidita – chybí HCL.

4. **Slinivka břišní** – citlivý orgán, při jeho poškození jsou nasazeny nejpřísnější diety bez kořeněných a těžce stravitelných pokrmů a alkoholu.
5. **Žlučník** – žlučové kameny, bolestivé ztěžují odtok žluči, žl. barvivo se dostává do krevního oběhu = příznakem je žloutnutí bělma očí, kůže.
6. **Játra** – mohou být dlouhodobě poškozena mononukleózou, infekční žloutenkou, poškození vlivem toxinů, především alhoholu. Cyrhóza = tvrdnutí jater, Steatóza = zbytnění (ztučnění) jater.
7. **Střeva** - Appendix nebo zánět slepého střeva se může ukázat kdykoliv a u kohokoliv. Většinou vznikne podrážděním nebo zanícením, těžko stravitelné potraviny.

Syndrom dráždivého tračníku je nemoc tlustého střeva. Vyskytuje se tím, že člověk má nutkavou potřebu velmi často chodit na toaletu. Vzniká společně s nervozitou. Ulcerózní kolitida je zánět tlustého střeva, které e může objevit i v tenkém střevě. Příznaky jsou křeče v břiše, únava, teplota, nechutenství, afty...

Crohnova choroba je onemocnění tenkého střeva. Příznaky jsou nevolnost, nechutenství, hubnutí, únava, krev ve stolici, křeče v břiše, bolest kloubů a kostí. Nastává u lidí, které častěji užívají antibiotika, antikoncepci, nebo i jiné léky, které narušují mikroflóru ve střevech. Nemoc už nelze úplně vyléčit.

Divertikulóza vzniká vyklenutím v břišní stěně. Vzniká nepravidelností v tenkém a tlustém střevě. Vnikají tzv. divertikly, které se dělí na pravé a levé. Nemoc se vyskytuje potížemi vyprazdňování, bolestmi v podbříšku, nevolností, zácpou. Někdo však ani neví, že nějaké potíže s divertikly má.

Záněty střev nevznikají jen tak. Vždy je tam faktor, že je můžete dědit, nebo si je přivodit sám kouřením, které doopravdy působí potíže v trávení. Dále špatnou stravou, nebo i stresem. Proto se snažte udržovat v duševní i tělesné pohodě.

Střeva – paraziti, tasemnice, roupi škrkavky. Špatná prostupnost střev často vlivem nedostatku vlákniny a vody ve stravě. Časté střídání průjmů a zácpy. Karcinom tlustého střeva – vlivem špatné výživy (Česko má prvenství).

8. **Konečník** – hemeroidy, výhřez střeva. Jiné příznaky chorob trávicí soustavy – nevolnost spojená se zvracením, průjemovými onemocněními, zácpa.

Hemoroidy jsou žilní problémy v oblasti konečníku. Příznaky jsou krvácení při stolici, svědění, bolest, tlak v konečníku; hemoroid může vyhřeznout, prasknout, uskřínout se či v něm může vzniknout trombóza. Problém je v tom, že se lidé často stydí a problémy neřeší včas.